

Zondag 4 juni 2017, Pinksteren, 10.30 uur, Pauluskerk

lezing Nieuwe Testament: Handelingen 2: 1 - 13

lezing Nieuwe Testament: Openbaring 22: 6 - 17

uitleg en verkondiging

Zusters en broeders, gemeente van Onze Heer Jezus Christus,

Dorst naar zin, dorst naar God. Daarover vanmorgen. Dorst naar God. De bijbel is een vat vol beelden. Als je die beelden alleen maar letterlijk neemt, krijg je fundamentalisme. Dan gaat het fout. Daarvoor zijn die beelden niet bedoeld. Een beeld is iets dat verwijst naar iets anders. Dat probeert iets duidelijk te maken over iets anders dat je eigenlijk niet goed kunt zeggen. Zo ook met de beelden van wind en vuur, als het gaat om Heilige Geest, althans in de voorstelling van Lucas in de Handelingen der Apostelen. Maar als het om Heilige Geest gaat, wil ik er vanmorgen nog een beeld aan toevoegen, het beeld dat gebruikt wordt door Johannes in Openbaring.

Wie van jullie heeft er wel eens dorst ? En dan bedoel ik niet zin om iets te drinken. Water, cola, wijn, whisky, bijvoorbeeld. Maar echt dorst, zodat je werkelijk niet meer weet waar je het zoeken moet. Totaal zonder water. Zoals je wel eens leest in boeken of ziet in films die spelen in Afrika of in het Midden-Oosten, waar het werkelijk warm is. Maar over dat soort - letterlijke - dorst wil ik het vanmorgen niet hebben. Ik wil het hebben over een ander soort dorst, die net zo hevig kan zijn. Over het soort dorst, waarvan veel mensen in onze samenleving - vooral die mensen die denken in de lijn van moderniteit en Verlichting - hadden gedacht, dat die allang niet meer zou bestaan. Over wat ik nu vanmorgen maar zal noemen religieuze dorst of existentiële dorst. Dat diepe verlangen, dat mensen - alle mensen - hebben naar een gevoel van zin en betekenis in hun bestaan. Dat je bestaan betekenis krijgt. Dat jij, jouw leven, betekenis krijgt. Dat je niet zomaar een toevallig los elementje bent in een heelal of in een wereld, die zelf ook volledig uit van die losse, toevallige elementen bestaat. Dat je gewild bent, dat je bedoeld bent, dat je erkend wordt in wie jij bent. Dat soort dorst, bedoel ik. De dorst, die die jongeman heeft uit het evangelie van Lucas, die aan Jezus vraagt: "Goede Meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven ?" De dorst naar God. Die bedoel ik.

Er zijn veel mensen die denken, dat dat soort dorst nou toch zou moeten zijn verdwenen, uit onze samenleving. Want, voor veel mensen zijn al hun behoeften toch wel zo'n beetje

vervuld. De meesten van ons zijn welvarender en gezonder dan ooit. Dus waarom dan nog dat soort behoefte. Maar als je een beetje verder kijkt, zie je tegelijkertijd ontzettend veel mensen, die toch iets van een tekort in hun leven voelen. En die zijn op zoek, naar, zou Johannes zeggen, "water, dat leven geeft". Ze zoeken het in persoonlijkheids- of management-trainingen, in weekenden of retraites in kloosters, in groepen, op de talloze Paranormaalbeurzen van deze tijd, in de Oosterse godsdiensten of wat daarvoor in het Westen doorgaat, of bij allerlei - al of niet betrouwbare - heelmeeesters, mediums, goeroes of andere zelfbenoemde geestelijke leiders. Op de een of ander manier zijn mensen van vandaag - misschien wel meer dan ooit, juist in onze moderne, wetenschappelijk en technisch steeds meer ontwikkelde samenleving - op zoek. Op de een of andere manier zijn en blijven wij mensen ongeneeslijk religieus. Mensen blijven dorst hebben naar - wat de bijbel noemt - God, ook vandaag de dag.

Wat willen de teksten van vanmorgen nu aan ons kwijt over het lessen van dat soort dorst, de dorst naar God ? Daarover een paar dingen vanmorgen. Vier om precies te zijn.

Eerst over het boek Openbaring. Want wat heeft dat nou te maken met het lessen van je dorst naar God ? Het boek Openbaring is een moeilijk toegankelijk boek. Zeker voor ons, mensen van vandaag. En misschien vond u het daarnet wel raar om juist op het Pinksterfeest uit dat boek te lezen. Want Openbaring associeer je met heel andere dingen. Met het einde van de wereld, bijvoorbeeld. En toch, ik denk, dat dat niet juist is. "De Heer heeft zijn engel gestuurd om aan zijn dienaren te laten zien wat er binnenkort gebeuren moet", hoorden we. Binnenkort, dat is niet ver weg, maar vlak bij. Het is in ieder geval ook: nu. Want aan het boek Openbaring is zeker één ding duidelijk. Het is heel bewust bedoeld als een troostboek. Geschreven voor al die groepen van Jezus-volgelingen aan de overkant van het grote water, de Middellandse Zee, in Klein Azië. Om hen een hart onder riem te steken, om hen op te roepen de moed niet te laten zakken in hun dorst naar God, naar dat Koninkrijk van God en zijn gerechtigheid. Zij waren hun leven niet zeker. De keizer in Rome, die zichzelf als God zag, had het niet zo op die Jezus-volgelingen. Hoe ? Door hen in versluisde taal, want dat is het, dat boek van Johannes, geheimtaal; want je wist maar nooit, de keizer van Rome en zijn politie konden ook meelesen - door hen zo duidelijk te maken wat nu de echte stand van zaken is op deze aarde. Wat er werkelijk aan de hand is, als je tenminste een kijkje neemt achter de schermen van onze zichtbare wereld. Openbaring betekent onthulling. Onthulling van hoe God, ondanks alles, in onze wereld aan het werk is.

Actief is. En dus hoort dit boek - misschien wel als geen ander - juist ook op het feest van Pinksteren.

Twee. Dat is een helder zicht houden op wat "leven" betekent, en dan op z'n bijbels. "Gelukkig zij, die hun gewaden wassen, zij kunnen over de levensboom beschikken", hoorden we daarnet. Wonderlijk. Ineens is ie daar weer, die "boom van het levens", die boom in de tuin van Eden. En dat helemaal aan het eind van de bijbel, in het allerlaatste boek. Die boom midden in de tuin van Eden. Het is gewoon niet mogelijk om hem niet te zien. Net zoals het voor ons mensen niet mogelijk is om net te doen alsof ons leven er niet is. Leven, wat is dat nou, bijbels gesproken ? En daarmee komen we tegelijk weer een stap dichterbij het geheim van Pinksteren. In Genesis staat: "En God boetseerde de mens, stof van aarde-grond en blies in zijn neusgaten adem van leven. Zó werd de mens een levend wezen". Dat stof is dus niet een soort mooie boetseerklei, zoals we er vaak van maken. Dat klopt niet. Het is niet zo, dat God alleen maar adem - of geest, dat is hetzelfde - hoeft toe te voegen aan iets dat er al was. Dan maak je het allemaal veel te gemakkelijk en veel te mooi. Dat stof is echt stof. Het stof dat opstuift van stoffige wegen, het stof dat aan je schoenen en kleren blijft plakken na een dag wandelen. Van dat stof is de mens gemaakt, zegt de bijbel. En daarmee worden twee dingen duidelijk over wat leven als mens volgens de bijbel is. Een mens is niet een optelsom van een stoffelijk en dus vergankelijk deel en een geestelijk of goddelijk en dus onvergankelijk deel. Dat is een manier van denken, die grieks is en niet joods. Die hebben wij er in het westen ingebracht. Maar die is pertinent onbijbels. Volgens de bijbel is een mens in de allereerste plaats stof en dan helemaal ! En wie wel eens een keer echt ziek is geweest, kan dat volledig beamen, denk ik. Dan weet wat je waard bent als mens. Er hoeft maar dit te gebeuren ..... en er is niks meer van je over. Een mens gaat pas leven, volgens de bijbel, als hij of zij ademt. Ademen, dat is denken, voelen, spreken, bewegen, actief zijn. En die adem - je kunt ook zeggen geest, want dat is hetzelfde woord - komt van God. Die op en neer gaande adem van ons, die doet ons leven, dat is de adem, de geest van God. Volgens de bijbel heb je dus niet eerst gewoon een mens en bij sommige mensen - gelovige mensen - komt God er dan bij en bij andere mensen niet. Nee. Overal waar mensen ademen, waar mensen leven, bewegen, denken, doen, opstaan, daar is God. En zonder God, zó, op die manier, bestaat geen mens, alleen maar stof. Dat is de tweede stap om je dorst naar God te lessen. Het feit, dat je ademt, laat zien dat God in je is, bij je is, met zijn adem, met zijn Geest.

Drie. Het lessen van je dorst naar God, het vinden van zin in je bestaan, laat zich uiteindelijk niet dwingen. "Laat wie

wil, het water nemen dat leven geeft, voor niets", schrijft Johannes. Voor niets. Dat wil zeggen, gratis, vrij, zomaar, zonder prestatie van jouw kant. En dat is moeilijk voor ons, mensen, die dagelijks horen, dat het met jou alleen iets wordt, als jij presteert. Hoe hoger, hoe beter. Het heeft geen enkele zin om constant op zoek te zijn naar de zin van je bestaan, te rennen van cursus naar cursus, van groep naar groep of je voortdurend te storten op alweer een nieuw boek over God of over de zin van het leven. "Plotseling kwam er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag", hoorden we in de tekst uit Handelingen. Het vinden van het antwoord op de vraag naar God, naar de zin van je bestaan, het lessen van die dorst, laat zich niet afdwingen of afsmecken of afbidden of aftrainen. Dat antwoord wordt je gegeven uit de hemel, voor niets, zegt de bijbel. Het enige wat jij kunt doen is je daarvoor openstellen. Je ogen, je oren, je hart, je neus, alles, openen. Niet dwingen, niet forceren, niet manipuleren, niet managen. Je openstellen, werkelijk openstellen, dat is genoeg. Want de taal die God spreekt is taal die elk mens verstaat. Omdat die gaat over het lessen van een dorst, die niet alleen jij hebt, maar elk mens. De dorst naar liefde. De dorst naar erkenning van de kant van een ander. Die diepe dorst naar een leven, jouw leven, zoals God het heeft bedoeld. Daarover gaat het, als het gaat om de taal van God. En die taal maakt je duidelijk, dat je in de allereerste plaats gewenst bent, een gewenst mens, gewild, elk mens, ieder van ons, zoals hij of zij in elkaar zit, omdat je geschapen bent door God. Zomaar, voor niks, gratis, zonder dat je daar eerst bijzondere prestaties voor moet leveren of zonden- of fouten- of schuldenvrij zou moeten zijn.

Vier. Het lessen van je dorst naar God, het vinden van zin, van waarvoor je bedoeld bent als mens, dat doe je niet ver weg van de wereld. Het helpt niet om je veilig terug te trekken uit al dat vaak zo moeizame gedoe op aarde. Dat doe je er midden in. God vinden, daarvoor heb je niet een tovermiddel of een toverdrank. God vinden, dat doe je door het gaan van een weg, jouw levensweg, midden tussen de mensen. En de bijbel blijft maar volhouden, dat je die levensweg het beste kunt vorm geven naar het model van Jezus. Het is leven met Geest, met Pinkstergeest. Die Geest, die mensen ertoe brengt altijd maar weer iets te doen aan de kwaliteit van het leven op aarde. Om je niet neer te leggen bij alles wat er aan dood en ziekte en ontevredenheid en onvervuld leven is in het leven van de mensen. Die Geest die maakt dat je als mens gelooft, weet, voelt, dat er een andere manier van leven is. Dat je kunt leven alsof de dood - en alles wat daar aan krachten die ons beïnvloeden mee samenhangt - voorbij is, alsof de dood - en alles wat daarmee samenhangt aan negativiteit en cynisme in het leven - er niet meer toe doet. Die Geest die maakt, dat je

als mens gelooft, weet, voelt, dat oorlog en geweld, dat elkaar kleineren en de belangrijkste - superieur - willen zijn, dat boosheid en haat niet het laatste woord in het leven van de mensen hoeven te hebben. Die Geest die maakt, dat je gaat drinken van het water dat leven geeft, echt leven, voor niets. En waar mensen dat gaan doen, daar vallen plotseling Pasen en Pinksteren werkelijk op één dag. Daar heeft de Geest van leven van Jezus - de dood voorbij, alsof de dood gewoon niet meer bestaat - zich als vuurtongen verspreid en zich op ieder van ons neergezet. En dan ? Dan is het Pinksteren. Amen.

D.J. Couvée, Rotterdam, 4 juni 2017

